

[Schmidt.]

mange af de Foretagender, som nævnes, f. Eks. Opførelse af offentlige Bygninger, Anlæg af Veje og nye Havne; men man kan gaa lige løs paa Maalet ved at opdyrke Moser og udtørre Søer eller andre Arealer, og man kan ogsaa gøre det middelbart, hvor man f. Eks. ved Havneanlæg skaffer Plads for nye Virksomheder, naar man saa er betænkt paa ogsaa straks at opføre smaa Hjem for Arbejderne med tilhørende Havejord, saaledes at de kan skaffe sig en hel Del af deres Livsfornødenheder fra Haven.

Det er et Spørgsmaal, jeg flere Gange har været inde paa, og som jeg ved, Regeringen har en vis Forstaaelse af. Jeg mener, at de Planer, som Lützhøft sysler med, vil finde en vis Understøttelse fra Regeringens Side. Jeg vil indtrængende anmode Regeringen om at udvide disse Planer i Forbindelse med det store Beskæftigelsesprogram, der er opstillet. Det har jo hidtil været en Tendens i den danske Jordlovgivning at skaffe Jord til Husmænd, og man maa jo sige, at der er opnaaet meget paa det Omraade. Derved er skabt mange selvstændige Eksistenser, som rigtignok nu er truede ligesom alle de andre. Jeg mener, at man maa mere og mere vinde Forstaaelse for, at Jorden ogsaa har sin Betydning for Arbejderen, og at ved Siden af Understøttelse maaske det vigtigste, man kan hjælpe ham til, er et Stykke Havejord med eget Hjem. Jeg vil gerne fremhæve, at jeg ikke ser Sagen saaledes, at det skulde kunne danne Basis for en Eksistens; saaledes er det slet ikke ment, og saaledes maa det ikke opfattes. Nej, Arbejderen skal bygge sin Eksistens paa Arbejde; men en større Sikkerhed for hans Eksistens, en meget større Sikkerhed kan man skaffe ham ved, at man ogsaa sætter ham i Forbindelse med Jorden.

Det ligger nær for mig og er for mig meget interessant at sammenligne denne den danske Regerings Plan, med en tilsvarende, fremsat i Tyskland, den er for Resten vistnok mange bekendt; den er af mig blevet omtalt tidligere. Det er en Plan, som Landraad Gerecke har opstillet, ogsaa et stort Beskæftigelsesprogram. Det har sin Betydning at betragte denne Plan, idet denne Mand nu sidder i det nye Kabinet, som Schleicher har dannet; man maa altsaa gaa ud fra, naar man ellers kender Personerne, at det er Meningen at gennemføre dette Program, i det mindste i dets Hovedtræk.

Naar man ser paa dette Program, udviser det megen Lighed med det, den danske Regering tænker paa, med Hensyn til de

enkelte Foretagender og de enkelte Arbejder, som man vil sætte i Gang. Men det udtales rigtignok udtrykkeligt, at man vil hjælpe med til at skabe selvstændige Eksistenser. Det udtrykkes i de Ord — om Formanden vil tillade, at jeg citerer dem:

„Bauern- und Handwerkersiedlung, gärtnerische und halbländliche Siedlung in den Grosstadt und Industriegebieten, Sanierung der unhaltbaren Verhältnisse in den Altstädten“.

Den danske Plan giver de samme Muligheder; men Spørgsmaalet er jo, om man maaltbevidst vil tage fat paa dem.

Men saa kommer vi til Pengenes Tilvejebringelse; der skal jo Penge til, og der skal mange Penge til for at sætte saadanne Arbejder i Gang. Den højtærede Regering tænker jo paa et Indenlandslaan. Men Regeringen ikke er klar over, at et Indenlandslaan vil forværre Pengeknapheden og dermed forhøje Renten, altsaa det modsatte af, hvad Regeringen ellers tilstræber? Det er i Virkeligheden et meget vanskeligt Spørgsmaal. Her er det interessant, at den tyske Plan slaar ind paa en noget usædvanlig Vej. Man forudser nemlig, at de Penge, der skal tilvejebringes, maa skaffes af Staten rentefrit. Og naar man spørger efter Dækningen, skal denne ligge i de nye Værdier, der skabes, i Landkommunernes Hæftelsespligt — det gaar nemlig gennem Landkommunernes Hænder — og, som det siges, i Rigets Højhedsret.

Jeg vil straks sige, at denne Plan er meget omstridt i Tyskland, og mange siger: Det fører jo lige ind i Inflationen. Men andre Fagmænd, ogsaa Finansmænd, siger: Nej, det er ikke nødvendigt. Og mere og mere gaar den offentlige Mening i den Retning, at man vil vove dette Eksperiment. Jeg siger ikke dette for at anbefale det samme, men jeg nævner det for at gøre opmærksom paa, hvilke Eksperimenter man gør andre Steder for at komme igennem denne Nødstilstand og for at overvinde og løse dette vanskelige Rentespørgsmaal. Og jeg siger endnu en Gang: Hele Planen vil jo ikke komme til en lykkelig Udgang, hvis ikke Rentespørgsmaalet ved Pengenes Tilvejebringelse løses paa den rigtige Maade.

Det maa aldrig glemmes, at den økonomiske Misère paa afgørende Maade er afhængig af, om det lykkes at skabe bedre Afsætning for Landbrugets Produkter, og at den derfor ikke kan afhjælpes alene ved, at Arbejdsløshedsspørgsmaalet løses. Nu er jo en dansk Delegation i London for at forhandle der, og man maa ønske, at den bringer gode Resultater med hjem. Men jeg